

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees,
Internationaal en Agro
economisch beleid

Auteur

TER BESLISSING

Datum
18 juni 2024

Kenmerk
DGA-EIA / 60249425

nota

Kamerbrief structureel investeringsfonds duurzame
landbouw

Kopie aan

Bijlage(n)
1

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Op 5 juli 2023 heeft u de kamer geïnformeerd in 2024 een structureel Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL) op te zetten¹. Met de kamerbrief die nu voorligt informeert u de kamer over de vormgeving en openstelling van dit fonds, terugblik op de pilotfase IDL en voortgang van de overige onderdelen van het omschakelprogramma duurzame landbouw.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de kamerbrief en deze te ondertekenen.

Kernpunten

- Het IDL verstrekt leningen tegen aantrekkelijke voorwaarden aan boeren die willen omschakelen.
- Openstelling van het structurele IDL voor in elk geval 10 jaar (van juni 2024 tot juni 2034) met een mogelijkheid tot een verlenging van 5 jaar.
- Het beheer en de uitvoering van het IDL ligt gedurende deze periode bij het Nationaal Groenfonds (GRF).
- Op basis van de ervaringen uit de pilotfase, advies uit de evaluatie van het eerste pilot jaar en input vanuit de beoordelingscommissie is besloten het structurele IDL vorm te geven met grotendeels behoud van kenmerken en voorwaarden uit de pilot.
- De belangrijkste wijzigingen voor het structurele IDL hebben betrekking op de maximale leensom, hoger steunpercentage jonge landbouwers, revolverend inzetten van beschikbare middelen en het werken met KPI-informatie bij het beoordelingsproces.
- Het IDL is in juli 2021 van start gegaan als een pilot. De pilot is tweemaal verlengd en liep tot 31 december 2023. Het fondsvermogen is tijdens de looptijd opgehoogd naar in totaal 31 mln. euro.
- Gedurende de pilot zijn er 194 IDL-aanvragen binnengekomen bij het Nationaal Groenfonds, de fondsbeheerder. Van deze aanvragen voldeden

er 113 aan alle voorwaarden. De verwachting is dat het volledige fondsvermogen van pilot wordt uitgezet.

- In combinatie met verplichte cofinanciering zorgt de pilotfase IDL voor 142 mln. euro aan investeringsplannen voor de omschakeling naar duurzame land- en tuinbouw.

Toelichting

Vormgeving structureel fonds

Op basis van de ervaringen uit de pilotfase, advies uit de evaluatie van het eerste pilot jaar en input vanuit de beoordelingscommissie heeft u besloten de pilot IDL voort te zetten en daarvoor in totaal een budget van 130,8 mln inclusief uitvoeringskosten beschikbaar te stellen. Het structurele IDL behoudt grotendeels de kenmerken en voorwaarden zoals in de pilot met daarbij aanpassing op de onderstaande punten:

- Openstelling van het structurele fonds voor in elk geval 10 jaar (van juni 2024 tot juni 2034) met een mogelijkheid tot een verlenging van 5 jaar. Door te kiezen voor een openstelling van 10 jaar bieden we boeren in omschakeling langdurige zekerheid die nodig is voor de landbouwtransitie.
- Op advies van de evaluatie en passend binnen de Europese steunkaders wordt de maximale leensom verhoogd van 400.000 euro naar 500.000 euro in totaal per landbouwonderneming, de overige financiële modaliteiten van de omschakelling worden voortgezet. Door de maximale leensom te verhogen wordt de potentiële doelgroep van het IDL vergroot.
- Gezien het belang van jonge landbouwers (<40 jaar) voor de sector en om hen te ondersteunen in de transitie krijgen zij toegang tot een hoger steunpercentage van maximaal 70%.
- De beschikbare middelen worden revolverend ingezet om zo de hoeveelheid leningen die in totaal worden verstrekt te maximaliseren.
- Beoordeling van de verduurzamingsplannen zal plaatsvinden aan de hand van een beoordelingscommissie en algemeen beschikbare KPI-informatie. Het werken met KPI's in de landbouw is beleidsmatig en commercieel volop in ontwikkeling. Naar gelang de ontwikkeling van KPI's krijgt deze informatie een grotere rol in de beoordelingsmethodiek. Een grotere rol voor KPI's ondersteunt bij het objectiveren van de beoordeling.

Sturen op doelen

Om aanspraak te maken op een omschakelling vanuit het IDL dient de aanvrager naast een financiële onderbouwing ook een verduurzamingsplan bij het GRF in te dienen. Het ingediende plan tot duurzamere bedrijfsvoering wordt door de beoordelingscommissie beoordeeld. De investeringen die worden gedaan moeten leiden tot aantoonbare verbetering op de volgende acht doelen:

- Daling van de stikstofemissie
- Minder gewasbeschermingsmiddelen en biociden
- Minder broeikasgassen
- Minder nitraat uitspoeling
- Toename biodiversiteit
- Gezondere bodem
- Circulaire inzet van veevoer

- Verbetering van diergezondheid en -welzijn

Het ingediende omschakelplan moet op tenminste vijf van de acht doelen verbetering laten zien en op geen van de doelen mag achteruitgang plaatsvinden. Het behalen van een daling van de stikstofemissie is verplicht. Het werken met doelen biedt ruimte voor agrarisch ondernemerschap en bedrijfsspecifieke duurzaamheidsopgaven.

Beoordelingscommissie

Een onafhankelijke commissie, met mensen uit praktijk en wetenschap, beoordeelt de aanvragen op investeringen die leiden tot structurele veranderingen en een duurzamere bedrijfsvoering. De beoordelingscommissie behandelt maandelijks de ingediende aanvragen. Het GRF brengt in samenwerking met de beoordelingscommissie jaarlijks een tussenrapportage uit over de voortgang van de werkzaamheden. Afhankelijk van de bevindingen kunnen de randvoorwaarden voor het verstrekken van omschakelingen worden aangepast.